

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumerarea se face în Săbiiu la expeditorul foiei pe afară la c. r. poste cu bani găta prin scrisori franțate, adresate către expeditor. Prețulu prenumerării pentru Săbiiu este pe anu 7 fl. v. a. ear pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pentru

Nr. 36. ANULU XIX.

Săbiiu, in 6/18 Maiu 1871.

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. iera pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țeri streine pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se plătesc pentru întâia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a doua ore cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Unu resunetu durerosu.

Pest'a in 30 Aprilie.

Lacramile națiunii române încă n'a încetat a curge pentru pierderea nenitatoru sei fii Gojdu, Hormuzachi, și ieta mărtea neindurata i-a sfasiat de nou inim'a, i-a cerutu o alta scumpa jertfa. Ioanu cav. de Aldulianu, fostulu consiliariu la curtea suprema judecătorească din Pest'a, in 10 l. c. st. nou între 10—11 ore s'era si-a dat sufletulu in manile Dlui. Gelnic'a-i familia plânge într'ensulu pre sociulu și parintele celu bunu și ingrigitoriu, iera națiunea româna pre unulu dintre fii cei mai bravi, care s'a luptatu pentru tesaurulu ei celu mai scumpu, pentru nationalitate, limba și biserica, pentru condițiunea existinței acestor'a pentru libertate. — Virtutile sale române: iubirea națiunii, blandet'a, întieptiunea și dreptatea, ce au storsu și contrariilor sei stima, voru remanê dreptu monumentu, moscenire fiitôreloru generatiuni. — Ddiu sa-i odichnêca sufletulu in lacasiurile dreptiloru!

Pest'a 2/14 Maiu.

(Dintr'o scrisore privată despre mărtea Septemvirulu Ioanu Alduleanu.)

Scriu sub impresiunea unei adunci dureri; nu numai familia, ci toti cari amu fostu mai de aproape cunoscuti, suntemu foarte intristati, și simțimu aduncu pierderea, ce a lovitu chiaru și biserica și națiunea prin mărtea jodelni dela tribunalulu supremu, Ioane Aldulianu. Mercuri încă veselu, s'era plimbându-se cu amicii sei la malulu dunarei preste o ora, la 8 se despartiesce și dice mai pre urma in asta vietiă, nopte buna sôtia! fără că sa simtie elu, fără că sa presimtie cei ce-lu incongiurau, ca fiulu celu credinciosu alu bisericeii, judele celu mai dreptu și rarulu juristu, nationalistulu și patriotulu celu mai adeveralu, a rostitu pre urma ora aceste cuvinte, a datu mân'a mai pre urma, spre a-si luâ diu'a buna pentru totu-dé-un'a pre acestu pamentu.

Joi dimineti'a amu primitu scirea, cându eramu la dejunu, despre mărtea repentina a multu stimatulu barbatu, și alergându la familia lu-amu vediotu trupulu despartitu de sufletu, amu vediotu fruntea meditatôria, și gur'a închisa, că și cându aru zimbi amar, asupr'a vre-unei idei nepartinite! Faci'a numai într'atât'a eră schimbata, încâtu eră mai palida, altcum se parea numai a dormi. Dupa cum amu întielesu dela familia, a cinatu cu apétitu, a chiamatu pre fiulu celu mai micu Constantinu, salu examine din lectinne, cându inuse s'a sculat sa mërga in cas'a de dormitu, a simtitu de-odata ametiela, atunci ginerile seu, l'a ajutat in odai'a de dormire, acolo s'a lasatu pre canapea, a avutu încă atât'a potere, câtu sa se puna in patu, aci inuse s'a simtitu foarte reu i chiamâ pre toti pre nume sa vina la patu, și dice moriu, nu me lasati! Numai decâtu au alergatu ômenii casei dupa medicu, inuse unulu n'a vrutu sa via, altulu n'a fostu acasa, abiâ dupa o ora a succesu a aduce pre unulu, cându acum Aldulianu eră mortu. Intr'aceea a fostu pornitu și dupa unu falcieru pentru că sa-i sloboda sânge, a venitu unulu dar' acel'a n'a sciutu impunge ven'a, și asiâ n'a potutu face nimicu, au adusu altulu, acest'a a impunsu ven'a, și a sfesitu ceva sânge, dara indata a încetat a curge, căci acum eră pre târdiu; sa întindea din trupu, și strigâ sa-i întinda piciorê, sa-lu radice, atunci dôm'n'a Szerb, care eră de fatia la ridicatu și in momentulu acest'a si-a datu sufletulu, fiindu la sine și in ultimele mominte. Totusi parerea mediciloru suna, ca a muritu de apoplexi'a inimii și a creriloru — Gehirnerweichung und Verkalkung der Herz adern.

La ingropatiunea, ce s'a tîenutu Vineri dupa ameadu la cinci ore, au fostu de facia Esc. Sea Făbry, presiedintele tribunalulu supremu, mai toti presiedintii de senatu dela același tribunalu, și foarte multi judi dela tribunalulu supremu, curtea de casatiune, și dela tabl'a regêca din Pest'a, românii din Bud'a-Pest'a in numeru mare, și multi orasieni. Serviciulu bisericescu lu-au celebratu 3 preoti, celu român și grecu din locu, afara de acesti'a încă d. preotu Popescu din Banatu, carele din întemplantu eră in Pest'a; sântirea trupulu s'a întemplantu in curtea bisericeii.

Haiducii comitatensi a tîenutu faciele pre lângă cosciugu, trasu de 4 cai, ductulu a pornitu din curtea bisericeii, prin strad'a postei vechi către uliti'a vatiului, de acolo in uliti'a sierpelu pâna la piati'a franciscaniloru, aci s'a opritu cetindu-se o evangelia, apoi a pornitu ier' pre uliti'a Hatvan și Kerpes pâna la Rochus, in spitalulu acest'a s'a asediatu apoi trupulu pentru balsamare, și adi dupa amedi va fi tramisu la Transilvani'a pre drumulu de feru, spre a fi ingropatu la Zernesci.

Id'a densulu, ce o enară cu placere eră, că sa mai servêca 2 ani, apoi sa se duca in pensiune, și retraga la Zernesci, unde sa-si petrêca betrânetiile cercetatu de copii și gineri; ier' brasioveni mai multi, și anume și protopopulu Metianu in cale telegrafica au cerutu invoirea veduvei, sa se aduca trupulu pre spesle loru la Zernesci, spre a se pune la eterna odihna acolo, unde a totu doritu; la ce dens'a s'a si invoitu; adi se va duce cu drumulu de feru, și in 3-4 zile pôte fi in Brasiovu, iera fi'a sea Mari'a, va avê celu putienu mângaierea de a vede cosciugulu, și prin ferest'a, aplicata de asupr'a ultim'a ora, și facia bunulu ei parinte.

Preste totu ingropaciunea a fostu intru tôte asemenea celei, de care a avutu parte, Emanuilu Gojdu, de eterna memori'a. Nu întâlnescu omu, care sa nu amintiesca de marea pierdere ce ne-a ajunsu pre românii din Transilvani'a pentru pierderea unui atare raro barbatu, nu întâlnescu omu, care sa nu faca amintire cu pietate de inaltele sele insusiri. Cerulu inuse asiâ a voit, și omulu in neputinti'a sea nu pôte de câtu en inima înfrânta sa se roge, de spriginulu celu de susu pentru viitorime, și că sa ni-i mai pastredie multi pre acei pre venerati barbati, cari îi mai avemu.

3 Maiu.

Este o di ce ne amintesce inceperea unei epoce nôue. Anulu 1848 a fostu unu anu de cutremuru politicu și precum cu cutremururile sunt impregnate adese ori si fenomene electrice, asiâ vedemu și in societatea omenesca din Europ'a o electrisatiune, carea a treditu pre europeni din langedirea, in carea se aduncisera dupa resbelele cele infricosiate, incepute in finea secululu trecut si terminate abiâ in alu doilea deceniu din secululu de fatia.

Situatiunea, in care a aflatu acestu anu remarcabilu pre popore este mai multu seu mai putienu n e d e c i d e r e a, lupt'a cu sine inuse: sa remâna in starea in care se aflau, seu sa scuture ruginile cele din urma a le seculiloru trecut. Din nedeciderea și siuvaria acest'a le scôte Parisulu, Franci'a. Cu tóta lips'a de telegrafe electrice se respândesce că unu fulgeru scirea despre revolutiunea din Parisu și prochiamaarea republicei.

Poporele se decisera, și adeca pentru libertate. Patri'a nôstra atâtu in întielesu mai largu câtu și in întielesulu mai tiermuritu, încă a fostu terita de torentulu generalu. Poporele dintrens'a, fără de deosebire de nationalitate și de sôrte, mergeau si ele mâna in mâna cu spiritulu ce adiasse despre apusulu Europei.

Nu scimu inuse este o fatalitate seu in firea lucrulu, că ori ce idea salutarie, cându vine întâiasu data in lume, sub ore care forma mai reala, sa se manifeste debile și întâiasu sa ingunchie inaintea trecutulu? pentru că indata ce libertatea straluci asupr'a poporeloru, ea incepu a se și întuneca, a disparea sub nuorii noveloru despotii mascate seu pre fatia. In Franci'a se puse in fruntea republicei unu pretendentu de mai nainte la tronulu imperiale alu Franciei, sdrobotu de aliantia celoru trei monarchie, pre la anulu 1814. In Itali'a pap'a Piu IX, admiratu de tóta lumea pentru liberalismulu celu neobicinuitu la papi, cu ajutorulu francesiloru, pune capetu republicei romane și impedece unitatea italianiloru. In Berlinu și in alte multe părți ale Germaniei puscile și tunurile demânda tacere parlamentulu nemtiescu din Frankfurt și altoru subparlamente.

Dara la noi? La noi in zilele prime de odata cu libertatea s'a ivitu necuprinderea ei, nepriceperea ei, esplicându-o a fi de ajunsu pentru unii și cerendu dela alții, ca sa fia numai asistentii ei. De unde a urmatu nefericitulu resbelu civilu, care s'a supresu cu întrevinerea strainiloru.

Pre cum a fostu de mare nedeciderea poporeloru mai nainte, precum a fostu surprinderea de mare pentru grab'a cu carea a sositu ôr'a de rumpe cu trecutulu, asiâ a fostu de mare confusiunea in Europ'a intrêga la primirea libertății.

Este mirare dara deca unu poporu, impedece de seculi in viati'a politica, asediatu in relatiunile cele mai delicate politice și sociale cu alte națiuni (magiari, sasi) ce urmareau, odata pre un'a cale tiente deosebite și alta data pre căli deosebite tiente deosebite, nu se putea in graba orientâ ce are sa faca intr'o situatiune atâtu de insemnata?

Nôue că contemporani ai celoru ce au luat parte activa la cele întemplate in a. 1848, ne va fi cu greu de a apretia in modu criticu tôte câte s'au facutu, pentru ca amu potê provocâ resentiminte neplăcute, ceea ce nici decum nu o amu dorit. Un'a inusa putemu face și adeca, sa cugetâmu cu multamire asupr'a acelei memorabile adunâri, cu ocasiunea cărei s'a prochiamaatu unu principiu, prin care românulu are de a i se recunôsca individualitatea sea nationala.

Cându inusa cuiv'a i se întempla, că dupa unu infricosiata naufragiu sa afle pre undele mai liniscite unu vasu, in care sa se pôte odihni mai comodu de câtu pre scândur'a carea l'au tîenutu de asupr'a undelor, in decursulu furtunei, de siguru, ca va parasî scândur'a și se va servi de vasu, nu va parasî vasulu inusa pâna cându nu va ajunge unu limanu siguru; dara nici nu lu va trantî de tôte tiermurile cugetându, ca ori unde și pôte pune piciorulu siguru.

Asiâ și noi evenimentulu acestu epocalu pentru nationalitatea nôstra trebuie sa lu privimu că acelu act u de transitiune din naufragiulu trecutulu, care ne indatoresce odata a ne aduce aminte cu pietate de densulu; de alta parte inuse de alu considerâ de unu actu, ce ne indatoresce a padi principulu pronunciatu cu ocasiunea lui nevatamatu și a nu lu confundâ in ocasiunea ce ni se presinta mai întâiasu, fără de a cercâ mai de aprôpe la consecintiile binelui nationalu și patrioticu.

Dara precum unu vasu trebuie sa-si aiba cartargulu seu, că sa nu fia espusu numai vointicii undelor pre care elu plutesce, asiâ și principulu trebuie sa-si aiba punctulu seu de orientare. Pre acest'a și l'a designatu națiunea in dinastia.

Trecutulu celu de atunci încôce ne a doveditu și ne dovedesce încă ca alegerea nu a fostu gresita.

Câtu de corect s'a urmatu program'a acest'a, deca o numimu asiâ, și ca ea este de lipsa a fi

urmata si mai departe? Cugelamu ca este unu ce destulu de invederatu pentru ori ce judecatoriu ne-preocupatu. Ea cuprinde in sine aderinta la nationalitate, credinta cátra tronul si patria. —

Aceste sunt simtiemintele de care suntemu petrunsi cándu ne aflamu la aniversarea cea memorabila, carea facu epoca in viata năstra nationala.

Eveneminte politice.

Diet'a Ungariei incheia sesiunea presenta in 20 Maiu si in 22 Maiu incepe a treia sesiune.

Delegatiunile inca voru incepe lucrarile sele in 22 I. c.

Resolutiunea galitiana séu largirea autonomiei se pare ca va avé in senatulu imperialu aceea-si sörte, cá si dreptulu de initiativa alu lui Hohenwart. Opusetiunea din senatulu imperialu are de cugetu, a secerá prin Dr. Herbst mari triumfuri. Pres'a opusetiunii o spune acest'a pre tóte tonurile. Pána si pres'a esterna insa nemtiésca a inceputu a luá parte contr'a ministeriului Hohenwart, in interesulu germanismulu. Gazet'a din Breslau anuncia ca conflictulu intre ministeriulu Hohenwart si senatulu imperialu nu se mai póte evita. Sörtea proiectulu de autómnia trebuie ca a vetamatu fórtu tare pre contele Hohenwart. De alta parte siansele lui la curte se paru a fi fórtu nefavorabili. De aceea elu resimte fórtu neplacutu starvinti'a clicei lui Thun, carea abia mai póte asteptá tempulu pentru o lovire de statu. Spune apoi ca ministrulu, nervosu fiindu, nu s'a potutu moderá de a nu se dechiará in comisiunea constitutionalu a senatulu imperialu ca si Boemiei voiescé ai face acele-si concessiuni precum Galitiei. Acest'a adoce pre cor. numitei foi in focu si eschiamo ca constitutiunea austriaca atunci aru fi nimicita, federalismulu inauguratu, germanismulu in Boemia sacrificatu cehismulu celu mai brutale si liberatu aliantiei lui Rieger cu iesulismulu.

In intielesulu acest'a vorbesce si „Süd-deutsche Presse“ carea pune intrebarea ca voiesce, regimulu austriacu a face din Boemia si Moravia unu Schleswig Holstein? care aru trebui sa mai adauge, sa ne dea ansa de a intreveni si acolo pentru de a incorporá tierile aceste la imperiulu celu nou.

Intalnirea monarchiloru Austro-Ungariei, Germaniei si Rusiei se susline inca.

Despre incheierea pazei raportéda Favre adunarei nationali din Versailles. Elu arunca vin'a asupr'a insurectiunii, ca nu s'a potutu dobendi o pace mai usóra. Ba insurectiunea aduse lucrulu acolo incátu erá pre aci cá pacea sa nu se póta incheia nici pre lángea conditionile cele grele ce le ceruse Germania la inceputu. Arata cum a resipitu indoelile lui Bismark despre puterea Franciei de a pune capetu insurectiunii si apoi cetesco tractatulu pre care lamu veduta in estrasu in numerulu trecut. Despartiamintele Senei inferióre si Eure voru fi desiertate de trupele nemtiesci numai decátu. Cele ale Oisei, Senei et Oisei, Senei et Marnei si Irei numai dupa ce se va convinge regimulu Germaniei despre restabilirea ordinei. Requistiuni inse nu voru mai face nemtii numai dupa platirea de 1 1/2 miliarda, dar si atunci numai déca nu se voru întârdia platile desdaunării, intretinerii trupelor nemtiesci. Reducerea speselor pentru intretinerea trupelor nemtiesci va intrá in viata, cándu numerulu acestor'a va fi mai putienu de 50,000 (in Franci'a). In cea ce privesce comerciulu, Germani'a va tratá pre Franci'a cá si pre Belgiulu, Angli'a etc. Nemtii scosi din Franci'a trebuie sa se reintórca, si se intre iérasu in posesiunea bunurilor lor de domiciliu. — Prinsii francesi capeta voia a se întórce a casa. Cei indreptatili de a merge a casa voru merge a casa, ceialalti intrá iérasu in servitiu. Garnisónele din giurulu Parisulu se voru restituí. 20,000 pléca la Lyon, cá sa trecá in Algeri'a si restulu armatei francesé va remané de ocam-data dincolo de riulu Loire. Favre amintesce in fine si de bunele dispusetiuni, in care a aflu pre prinsii francesi in Matenti'a si Coblenz; cei 20,000 au si plecatu spre Lyon.

Conditionile aceste grele de pace au maritu indignatiunea francesiloru.

Versailisti au facutu progrese mari in dilele din urma. Acum se asteptá o livire decidiétorie.

Din Rusia vinu scrii despre pregatirea unei campanie contr'a Chinei in Asia.

Despre Romania'a reproducemu dupa „Albin'a“ urmatórele:

La alegerile ce de curendu se facura in Bucuresti pentru reprezentanti'a municipala a capitalei, lista guvernamentaloru a triumfatu, intrunindu pana aproape 2000 de voturi, pre cándu pentru lista opusetiunii, celoru dela „Romanulu“, nu votara de cátu cam a diecea parte atáti alegatori.

Cádu acu cáte-va luni acele-si alegeri se esecutara sub guvernulu dlui Ioanú Ghic'a, atunci lista liberaliloru, séu a rosiloru — cum i numescu centrui loru, intrunise cam 1500 voturi, pre cádu opusetiunea de atunci, partia dela „Pressa“, ce se dice a ordinei, abia erá sustienuta de — o minoritate disparetória.

De unde póte se provina acest'a? Unde óre erá — sub Ioanú Ghic'a — multimea de astadi a ómeniloru ordinei? — si unde óre este astadi, sub Lascaru Catargiu, multimea rosiloru séu liberaliloru.

Ni-a placutu si — ni se impare nimerita combinatiunea ce de curendu o citaramu intr'o foia din Bucuresti, déca nu ne insielamu chiaru in „Pressa“. Se dá cu socotéa adeca, ca — propriaminte in fie-care parte numai ca la 200 va fi numerulu ómeniloru priceputi, resoluti, activi in acest'a privintia; ceialta multime cesti putieni o punu in miscare, o conducú séu o rapescu cu sine.

Va se dica: nici chiaru multimea din capitala Bucuresciloru n'are crescere si pricepere politica ci ea — se pune in lucrare si se utiliséda pururi'a de cei dela putere!

Déca acest'a se afirma (si — prin esperintia se dovedesce!) despre poporatiunea capitalei: ce se mai tienemu despre biat'a poporatiune de la tíera!

Si déca este astfelu, precum — dorere, canta sa credemu ca este: iéta ce misi'a si ticalósa este bas'a constitutiunii si libertatiloru publice in Romania'a! Iéta caus'a fundamentala, pentru carea — ori care partia vine la putere, gasesce partisani si — dupa draga voia sea póte sa-si bata jocu de lege!

Romania'a.

Acest'a tíera intrunita si contopita din dóne sorori viteze, erá in evulu mediulu bulevardulu crestinismulu si alu civilizatiunii. Romania'a de si despartita in dóne staturi independinte, prin unitate nationala, „gasea, dupa cum dice Regnault, in ea ins'asi puteri de ajunsu spre a se improtívi necurmatu . . . , poloniloru si tatariloru“.

Mai departe aces'a-si Regnault constatéza puterea romániloru, prin carea ei puteau sa faca minunile cele mari in midiloculu noianulu de inimici, cei incunginrau si impresurau de tóte pártile.

Puterea acest'a o afla in puteric'a organizatiune sociale a romániloru, redimata pre libertatea individuala si proprietatea de pamentu. Acest'a le asigurá in resbele bravuri, ce nu poteau avé celelalte populatiuni crestine slabite prin sclavia. In tierile feudale, numai nobiliti fiindu deprinsi la arme, tíera se aflá fára aparare pretutindenea, unde nu fálfaiá stindardele cavaleriloru. In Romania'a totu barbatulu fiindu soldatu, legiuni intregi de apertori se ridicau la celu întâu semnalu de navalire, mergendu sub stiefl (capaténie) alesu, si alesu fórtu adese, fára deosebire, din colibi cá si din palaturi. Prin acestu tipu se formau armate insofletite de acela-si spiritulu, de aceea-si ardóre, simtieminte cu multu mai puterice de cátu la armatele feudale, compuse de felurite adunaturi la vocea unui suzeranulu, ce adese se facea cunoscutu numai prin faptele sele de impilare“.

„Asia in acele tempuri, cádu castelele principiloru si regaturile cadeau supru spadá turco-elgiuchiziloru, románii principatelor Romaniaei si Moldaviei opuneau o nestrabatuta si neinvinsa bariera cuceririi musulmane“. „Ei figurara intre cei mai faimosi apertori ai crestinatatié. . .“

Acela-si istoricu amintesce apoi de necesitatea politica recunoscuta de románi a pactá cu turcii si a se pune sub suzeranitatea portiei, pre lángea conditionile cele mai favorabile, pre cádu giuru in pregiurulu loru cadeau imperatiu si regate sub spadá musulmana.

Amu citatu cele de mai susu spre a puté vedé cetitoriuulu cádu de mari suntu urmárele unei organizatiuni sociale intemiate pre recerintiele societátié, ce are sa se folosésca de dens'a. Agoni'a

continua, ne arata insa mai departe autorulu numitu ce au resturnatu organizatiunea de mai nainte. Societatea romana a devenitu prada intrigiloru de totu felulu si ceea ce s'a mantuitu mai departe in Romania'a o de a se multumi naturelulu celu tare si venjosu alu romanismulu dintrensele.

Dupa multe, mari si grele catastrofe vine in fine resbelulu orientalu din 1853—4, séu mai bine finitulu acestui'a, si ii pune pre románi iéra-si in pusetiunea de a se organisá de asiá, cá organizatiunea acest'a sa fia unu radiemu tare pentru averea si pentru prosperarea tuturoru cetatienuloru din statu. Fia-care cetatienu alu Romaniaei erá indreptatitu a crede ca s'a deschisu o era nóua pentru patri'a sea. La 1859, unu singuru domnitoriu a fostu primulu semnu de consolidare politica. Cei despartiti politicesce se apropia spre a se intruni puterile, cá in viitoru sa resiste mai puternicu vijelielu ce aru mai fi possibile in venitoru sa le atace esistinti'a loru cá statu. Se unescu dara politicesce si devinu unu singuru statu cu unu singuru guvernulu.

Urmarea cea mai firésca aru fi ca dela intrunirea in unu singuru statu, cu unu singuru guvernulu, statulu acest'a sa nu faca alt'a de cátu sa prospere, cu atátu mai vertosu, cu cátu influinti'a puterei suzerane a portiei si cea protectoria a Rusiei, carea devenise la inceputulu secululu amenintatoria, sa paraliséda prin tractatulu dela Parisu, care puse pre junele statu sub protectiunea tuturoru puteriloru mari si cari de aci incolo erau impedeate de a ciunti singuraticé din teritoriulu si din autómnia tieré. Aseptarea acest'a a devenitu inse iluzoria prin o procedere pre care, marturisimu, nu o putému pricepe nici decum.

Ministeriele au devenitu proverb'ale dela timpulu de cádu erá sa incépa prosperarea Romaniaei. Unulu venea, altulu se ducea. Si ori care aru fi fostu combinarea unui ministeriu, elu a trebuitu sa fia palmuitu de pres'a interna din momentul ce incepea sa functionedie. Prin acest'a s'a pusu temeiulu unei agitatiuni perpetue si unei nestabilitáti ne mai vedute. Nici domnitoriuulu tieré nu a potutu fi scutitu de valurile agitatiuniloru si nici domnitoriuulu nu a potutu fi crutiatu de nestabilitate.

Cus'a, cáru chiaru si contrarii lui nui potú negá meritele pentru radicarea védiei, de care a inceputu a se bucurá Romania'a in afara si pentru prosperarea din lántru, fu detronatu, in unu modu copilarescu si escortatu afara din tíera.

Tíera, carea dupa traditiunile ei istorice, dupa insemnatarea ei etnografica si geografica, avea tóte siansele de a deveni o tíera respectata in orientulu Europei, in restempu de vre-o câteva septamáni, devenise iérasu objectulu compatimirei de o parte si vétra intrigiloru de alta parte. Románii ajunsese a cersí din Europ'a unu Domnitoriu, dara pre lángea acest'a ajunsese a fi objectulu desbateriloru diplomatiei cá objectulu nimenui. In fine a succésu de a aduce pre tronulu vacantu pre unu príncipe, de care aducatoriulu afirmau in totu modulu, ca e de origine si romanu si germanu, ca se trage din casele cele mai insemnate ale Europei, din casa Napoleonidiloru si a Hohenzolleriloru.

Lumea erá in dreptu sa astepte acum celu putienu o stabilitate. Lumea credea ca déca pasiunea a fostu neinfrenabile asupr'a unui domnu din sinulu natiunii, acum dupa ce s'a facutu inrudirea politica cu Europ'a, tóte agitatiunile voru incetá. Trimbatiarile cele dese de diuastic'a ce predómnea opiniunea publica in tempulu celu dintáiu, despre integritatea caracterulu Domnitoriuulu, despre introducerea ordínului in afaceri si alte de aceste, facea sa créda omulu ca óra fericirii se va incepe celu putienu acum. Dara departe erá sa fia asiá ceva. Nu a trecutulu multu si invimiriile nu se mai multiameau a cadé asupr'a ministriloru. Domnitoriuulu celu din „casele cele mai ilustre ale Europei, celu mai moralu, celu mai prudentu“ etc. a inceputu a fi objectulu a totu felulu de atacuri, insusiriile de mai nainte fura inlocuite prin alte, pre cari nici pre departe nu voimu sa le amintim. Lucrurile se maturisara asiá de tare, incátu dupa unu, tramiterea dlui din tíera, dupa altii si chiaru dupa o epistola a principelu Carolu, pre carea o amu publicatu si noi, esirea dlui din tíera erá sa devina fapta.

Astadi ce e dreptu, celu putienu sgomotulu s'a mai demolitu, déca putemu fi siguri ca preste putiene dile nu se incepe iérasu?

Si intre aceste miscari necontentite tíera patimesce, pentru ca ea nu are tempu de asi croi o administratiune buna nu-si póte regulá starea ei

financiale, nu p^ote sa desv^olta nici o imbunatatire pentru poporu, ca sa-lu faca sa simta si acest'a vre-o aragere catra patri'a lui si sa-lu faca in adeveru patriotu.

D^eca se voru mai continua frementarile susupomenite, nu tempu indelungatu, d^era scurtu tempu, romanii se voru trezi in o buna diminetia, ca tier'a e subminata de invasiunile clandestine, ce se facu pre la spatel certeloru lor, si cari iau in partea moldov^ena dimensiuni de inspaimantatu; se voru trezi ca aceste au demoralisat si ultim'a putere a poporului si o au adusu la sapa de lemn; se voru trezi, ca cei ce se diu mari si puternici astadi, voru fi alungati ca turburatori din tiera, si atunci tier'a fara bulevardulu celu mai tare, care e poporulu si fara de conducatori ei, cari suntu intehginti'a va fi nu voimu sa dicemu ce.

Romania aru av^e acelu rol tristu, de dens'a, carea a resistatu invasiuniloru barbare in timpurile cele mai grele, aru cad^e victima usurintiei sele de minte in seclulu numitu alu luminei.

Politica nationale romana.

Frementarile din Transilvania, si nou'a era, norocita dupa noi, ce se deschide romanitatii in genere prin inaugurările din Brasiovu, facându-ne sa ne gândim, la unu mai mare si mai unicu capitalu alu romaniloru in aliantia propusa cu un-gurii, dicemu acestea:

Ne adresamu la docti, la inteligenti'a superioara a romaniloru, si pucienu ne pesa asta-data de parerea vulgului, de opiniunea ignorantiei.

Vomu pune cestiunile scurtu si vomu ce^o respunsuri clare.

Intai'a intrebare: De sufletele romaniloru s'a interesata cas'a Austriei, seu de slabirea romaniloru prin divisiune, candu a inventatu acestu amalgamu de dogme paradoxiali, pre cari sa zidesca unu ritu aparte numai pentru romani, care sa se chiamo: ritulu-unitu?

A dou'a intrebare: Romanii din Dacia trajana, suntu ei, seu nu, suntu minimum diece milioane, din acee-asi origine, cu acele-asi traditii, cu acee-asi istoria, cu acele-asi tendintie si aspiratiuni?

Din aceste diece milioane de romani, suntu mai multu de unu milionu maximum papistasi? Sa ne fie permis'a expressiunea, pentru ca unittii nu suntu catholici, si ceea ce-i apropie mai multu de catholici este credinti'a loru in Pap'a, pentru ca cele-lalte mici patru schimbări in dogme nu mai pot fi de locu discutate astadi.

A trei'a intrebare: Romanii toti, diece milioane, cari voiescu sa traiasca intr'unu singuru corpu nationalu, ca buni si adeverati frati romani ce suntu, bine este ca o a diecea parte din ei sa dica: noi vremu sa fimu frati cu cele-lalte nou^e milioane de romani in vietia, dara dupa morte nu; dupa morte noi voimu sa fimu unde canta ingerii si sa-i privim pre densii unde sa tavalescu bivolii; noi sa fimu in sinulu lui Abraham, si ei sa arda in par'a Gheenei? Simtiementu fratiescu este acest'a?

A patra intrebare: Spiritulu societatiiloru moderne, ca si alu societatiiloru vechie si antice, a fostu si este ca cei pucini sa m^erga dupa cei multi. Principiulu admisu de tote constitutiunile este acela naturalu alu societatiiloru orenesci. Potu d^era pretinde unu milionu de frati romani ca cele-lalte noua milioane sa m^erga dupa densii, seu este mai naturale, mai justu, ca unu milionu sa vina dupa nou^e milioane?

A sa ne dica cineva, dintre conventionalisti: s'au vedintu casatoria in forte buna armonia, fiindu de alte credintie religiose sociulu si de alte soci'a!

Disonantia vomu striga noi; disonantia in armonia poetica, in credinti'a nemuririi sufletului. Vai de acelu sociu si de acea soci'a, cari credu stinsu amorulu ce primescu si da fie-care la pragulu vietiei materiale!

Cum? domniloru filosofi; intre o parchie cu credintie tari, p^ote sa m^erga unulu la sinagoga si altulu la biserica? Potu sa creasca pre baiatu crestinu si pre fiica evreica? Potu cei grigiti la nunta, in acee-asi pane si vinu, unulu sa le creda corpulu si sangele Domnului, si altulu ca inchipuire numai a corpului si sangeloi Domnului? Divortiu morale nu se infiltra intr'ensii d'odata cu unirea corporale?

Aveti forte slabe credintie, — domniloru filosofi, si forte slabe cunoscintie de natur'a omenesca alcatuita din materia si spiritu inseparabilu.

Potu crede parintii maturi, cu cunoscintie de inim'a si fantasi'a omenesca, ca impreunandu unu ortodoxu cu o popistasioica, si vice-versa, n'a sa vina in ac^esta parchie, odata macaru in vietia loru ideea ca ei nu voru mai fi uniti pre ceea lume? ca unulu dintre densii are s'o tulasca indata d'aci la Raiu seu la Iedu, si ca cela-laltu are sa mai ratacesca pana sa i se deschida o por^ta seu alt'a, unde negresitu n'are sa-si gasesca obiectulu seu iubitulu din lumea acest'a?

— D^era acestea suntu nimicuri! diu cei cu rigorosum candu cetescu aceste linie; este unu vul-garu care scrie aceste, pentru ca filosofia ne-a spusu nou^e ca acestea suntu nisce conventiuni ale vietiei!

— Apoi, draga domnule, frate de sango si inamicu de sufletu, d^eca ide'a de dupa vietia o sci ea este o chimera, cum de pentru ac^esta chimera, vedenia a ignorantiei, voiescu dumneata sa puni separatismulu intre fratii din acee-asi mama si tata? Pentru ce voiescu sa sufla frigulu acolo unde se p^ote respira caldura? Pentru ce bagi neunirea, infiltru desunirea, acolo unde unirea este naturale, unde inim'a si ratiunea conjura unirea perfecta?

Ni s'a disu de multe ori prin Transilvania, de catra omeni forte intielegatori, ca ac^esta nenorocire se mantiene intr'o cauza de interesu materiale, care negresitu ca, pulandu-se transform^a, caus'a acestei nenorociri nationale aru putea sa despara; si ni s'a mai si deslusitu ca ore-cari avantagie, mice si imperceptibili, aru fi caus'a reului.

Ne-amu ganditu de multe ori, si forte desu, la acele conversatiuni, si amu disu adesea: ore noi, statulu Romanu, cari facemu at^a politica pr^osta in totu timpulu nostru, n'amu putea ore sa damu in ac^esta politica curatu romanescu, si sa dicemu: d^eca fortia sta in unire, apoi celu d'intaiu lucru trebuie sa fie unirea tuturor romaniloru la unu singuru altariu, in giurulu acelu-asi potiru? Si pre ac^esta cale de idee ne amu disu adesea: superiorii inteligentiei, ca d. Laurianu, etc. etc. cum de n'au conceputu o asi'a ide'a, si in locu a sta aci ca sa prigonasca chiaru pre romanulu de dincolo venitulu si elu totu aci, pentru ca cestu-laltu crede mai santu pre Patriarhulu de catu pre Pap'a, crede ca este mai buna jimbla de catu azim'a; cum de acesti superiori din partea Romaniei subjugata, candu vinu aci, nu se gandescu de locu la unu viitoriu mai asiguratulu romaniloru, ci se marginescu numai in nisce intrige meschine, a ajutat pre unitu, a prigoni pre neunitu, si alte asemenea bagatele de forte micu calibru.

Pre candu acesti domni, frati de cruce cu d. Ioanu Bratianu, vedeau pre d. Bratianu ca da patru milioane jidovaloi Cremeux si armeanului Zarifi bacsisu, pentru a-si atrage simpati'a jidoviloru si a lasa deschisa in favorulu ortodoxiei moscovite cestiunea din care resultau acele patru milioane, cum de nu diceau domnealoru d-lui Bratianu: sa punemu aceste patru milioane d'o parte, fondu, pentru ca sa punemu cu densele, si cu mai tardiu altele la olalta, sa respingemu micile subventiuni ce da scoleloru unite de dincolo scaunulu Papei, sa putemu sustrage odata pre romanii de sub Pap'a, ca sa-i facemu intru tote un'a cu mas'a cea mare a romaniloru?

Cum este cu putintia sa nu vina nici odata in gandu un'a ca ac^esta mariloru patrioti romani popistasi de dincolo, cari vinu aici in centrulu romanismului, si primescu mai bine a se sv^orcoli, a se trudi cum sa se prefaca ca nu suntu popistasi, pre candu le aru veni lesne, aru fi cavaleri dicendu: istoria p^ote spune fia-caruia de unde nenorocirea desbinării intre romanii; trebuie sa facemu sa in-ceteditie ac^esta nenorocita desbinare; voiu sunteli avuti, voi aveti statulu vostru, voi aveti visteria vostra; luati loculu Papei in scolele romane de dincolo, pentru ca tota suflarea romanescu sa scie ca aici este si templulu si tronulu romanismului!

Nimene pana acum n'a disu ac^esta; nici-unulu din romanii popistasi de dincolo n'a propusu un'a ca ac^esta; ba inca s'a cam aventatu si ideea de unu templu romano-unitu in capitala Romaniei.

Sinagoge cate pofiti, domniloru: dara templu romano-unitu, nu; pentru ca toti romanii, cati voru fi ei, aci celu putienu, in centrulu romanismului, trebuie sa ingenuchie la acelasu altariu, si sa se comunice din acelasu potiru.

Reulu dintre romani de dincolo de Carpati nu lu vomu plant^a noi si intre romanii de aici, ne vomu lupta sa lu stingemu acolo; si vedeti voi

cei cu luarea Transilvaniei de de-na-di, tote suntu nimicuri, tote voru fi clabucu de sapunu in aeru, tote voru fi invoiuri, conventiuni si contracte, scrise pre nesipu uscatu, pana candu toti romanii, tota suflarea romanescu, nu voru intr^a in adeverat'a unire, in unirea spirituale, precum suntu in unirea naturale.

Sa credeti, iubiti lectori, ca celu ce dice ac^estea, le dice dintr'unu profundu simtiementu de nationalitate si de romanismu; arunca ac^esta ideea fara presumpsiune, fara insistare, ci numai spre gandirea matura a celor mai inteligenti si mai influenti barbati ai romanitatiei.

„Tr. Carp.“

Varietati.

* * * Festivitatea s^ontirei st^eglu^o pentru honvedii batal. 21 s'a petrecutu cu pompa Dumineca inainte de am^edi in piati'a cea mare in corturi de frundia verde construite anume spre scopulu acest'a si decorate cu stindarde unguresci austriace si de ale dinastiei. S^ontirea o a seversitu Escel. Sea Episcopulu rom. cat. M. Fogarassy la care domn'a comtesa Beldi functiuna ca nasia. Cu ocaziunea ac^esta s'a rostitu trei cuventari catra bataliune, un'a unguresca de Dr. Eltes capelanu, alt'a romanescu de ases. cons. Zacharia Boiu, parochu gr. or. in cetatea Sabiului si a trei'a nemtiescu de predicatorulu luteranu Bruckatsch. La festivitate a asistatu autoritati bisericesci, civile si militare de aici si o multime de poporu. Dupa am^edi a fostu banchetu in gradin'a dela „Regelo Ugariu.“ — Feciorii batal. fura ospetati pre spe-sele comunei.

* * * Dupa cum anunciaseramu, sa serbatu de junimea studiosa din Sabiu din'a de 3 Maiu, la carea au luat parte mai multe domne si domnisiore, barbati din inteligenti'a preotiescu, mirenescu, negtiatori, miseriasi si alii. In sal'a din gradin'a gerlitiana s'a produsu junimea cu o cuventare, declamatiuni, musica vocale si instrumentale. Tota petrecerea au avutu coloritulu unei petreceri in familia.

* * * Concursu. Ministeriulu de culte si instructiunea publica a deschisu mai multe concurse, cari tientescu la inaintarea arteloru frumose. Potu concurge artisti nascuti in Ungaria si Transilvania, cari dorescu a se perfectiuna in artele frumose (arhitectura, sculptura si pictura, si in musica). Petitiunile au a se esterne pana la finea lunei lui Maiu. — Se voru mai tramite doi individi, ce voru voi sa se cualifice in cultura vietiei, eventualu sa devina invetiatori de specialitatea ac^esta. Acestorli se da cate 1000 fl. spese de calatoria, dara voru fi datori a face, conformu unei instructiuni, raporturi despre esperintiele ce au facutu. Petitiunile se pot da numai pana la 25 Maiu n.

* * * Salariile profesoriloru dela Academia de drepturi din Sabiu s'au imbunatatitu. Pentru professorii ordinari de acum s'a facutu salariu de 1600, 1700 si 1800, pentru estraordinari 1200 si pentru suplenti 1000 fl., cu 105 fl. pentru cei dintai si 100 fl. pentru cei din urma bani de cortelu. De altmintrea fia care profesorulu candu devine prof. ord. are 1500 fl. cu dreptulu de a i se immulti salariulu cu 100 fl. dupa cinci ani. Remuneratiunile de pana acum de 420 pentru directoru 210 pentru bibliotecariu si banii colegiali le voru primi si de aci incolo ca pana acum.

* * * (Comitetulu societatiiei pentru fondu de teatru) tiendu sediinta sea lunarie Dumineca in 7 Maiu. La ac^esta sediinta participara urmatorii dni: presiedintele dr. Iosifu Hodosiu secretariulu Iosifu Vulcanu, si membrii: Alesandru Romanu, Petru Mihali. Presiedintele reporta, ca statutele societatiiei inca n'au sositu dela ministeriu, inse incatu pentru aprobatiunea loru, nu mai este nici o dificultate, si astu-feliu celu multu in decursu de o septamana au sa sosesca. Apoi totu presiedintele, reporta ca casariulu l'a insciintiatu despre primirea si elocarea a 200 fl. primiti dela junimea romana din Aradu ca venitulu curatu alu unui balu datu acolo in favorulu teatralu nationalu; apoi, ca dlu dep. Colomanu Baresay s'a inserisu de membru ordinariu cu unu capitalu de 100 fl. Dupa aceste secretariulu Iosifu Vulcanu reporta despre armatoriile contribuii incurse la densulu: dlu G. Marchisiu preotu in comf. Satu-mare a tramisu 30 fl., ca o parte din concertulu datu la Bai'a-mare in parte in favorulu teatralu nationalu, (la ac^esta au contribuitu urma-

lorii: d. Ciriacu Barbulu protop. 10 fl., dsiór'a Veronic'a Lauranu 2 fl., dn'a Elen'a Cosm'a 2 fl., dnii Ioanu Tom'a juratu 10 fl., Georgiu Marchisiu preotu 5 fl., Paulu Stanu posesoru 4 fl., Florianu Cocianu advocatu 5 fl., Georgiu Szekely protop. emeritu 1 fl., Petru Nyiszloru notariu 6 fl., Grigoriu Fagu preotu 5 fl., Petru Muresianu preotu 1 fl., Georgiu Anderco apotecariu 1 fl., Ioanu Darabanu preotu 1 fl., Dimitriu Soranu invetiatoriu 1 fl., Dimitriu Popu notariu 2 fl. 50 xr., Vasiliu Fabianu 1 fl., dr. Lutez profesore in Satu-mare 2 fl., Sigismundu Sincal teologu 1 fl., Ignatiu Nyiszloru notariu 4 fl., Ioanu Milianu invetiatoriu 2 fl., Georgiu Manu protopopu 5 fl., Ales. Erdös protopopu 5 fl., Emanuila Pelle preotu 2 fl., Nicolau Ufalusi comite supremu 10 fl., Siafrancovicu, egumenu 1 fl., Petru Mirisianu, preotu 1 fl., Ioanu Antalu, preotu 1 fl., Iosifu Veber, plebanu 1 fl., Dimitriu Soranu, invetiatoriu 2 fl., Ilie Amot'a invetiatoriu 1 fl., dnisiór'a Elen'a Githea, cá colectanta 12 fl., dnii Grigoriu Popu arch. cá colectantu 6 fl. 50 xr., Ales. Erdös cá colectantu 9 fl., dn'a Susan'a Popu n. Szaploneczay 10 fl., dnii Ioanu Marchisiu, cá colectantu 6 fl., Car. Kállay profesoru 5 fl., Ioanu Rezei preotu 2 fl., Georgiu Leucuti'a preotu 8 fl., Grigoriu Fagu preotu 1 fl. 50 xr., Ioanu Popu protopopu 2 fl. 50 xr., dn'a Teresi'a Sincal preotésa 50 xr., dnii Iosifu Popu, jude cercuala 4 fl., Stefanu Domahidy, protojude cerc. 4 fl., Ant. Popu 2 fl., Andreiu Medanu 50 xr., Vasiliu Indrea 3 fl., Teod. Romanu, preotu 50 xr., Ioanu Romanu, preotu 2 fl. 50., Georgiu Manu, protopopu 2 fl. 50 xr. Carolu Granzer 4 fl., Ioanu Done'a 1 fl., Vas. Catoc'a, protop. 2 fl. 50 xr., Augustinu Pelle, preotu 50 xr. ; prin dlu Alesandru Romanu a incursu dela comunitatea Drasieu 15 fl.; dela o societatea petrecatória in Bud'a s'a primitu 5 fl.; pentru dóue bilete la balulu din Aradu alu teatrului, si anume dela dlu cav. Ioanu Puscariu 3 fl. si dela dlu dr. Iosifu Gallu 1 fl.; si in fine dela dlu dr. Iosifu Gallu taes'a anuala de membru 6 fl. Dupa aceste s'a staveritu program'a adunárei dela Satu-mare, care se publica mai susu.

„Famili'a“

** (La universitatea din Vien'a) s'a intemplat, dupa cum scrie „Presse“ din 3 Maiu urmatórea scena scandalósa. Anu s'a inlocuitu defunctulu profesoru de sciintiele naturale dela facultatea filosofica, la universitatea de acolo dr. Kner prin prof. dr. Karsten, chiamatu din Prussia. Inse si studentii dela facultatea medicina si farmacistii sunt obligati, de a ascultá colegiile sele si dr. Karsten este totu-odata esaminatoriu in comisiunea pentru rigorósele doctoratului de medicina, de si objectulu seu se numera intre cele secundare, esaminându-se si de antecesorii sei numai pártile principale. Avendu acestu profesoru ambit'i'a, pentru cá sa se prepare elevii si pentru obiectulu seu cá pentru anatomia, patologia, fisiologia etc. a inceputu pre lánge aceea, ca propune in unu modu greu de intielesu si dupa unu sistemu propriu isolatu, încáto candidatii nici nu se potu prepará esactu neesistându macaru astu-feliu de cárti, a urmatu ca la rigoróse cadeau fórté multi candidati altmintrelea bine preparati numai la obiectulu seu, mai alesu din anatomia planteloru etc. Acést'a a provocatu inca unu conflictu, care s'a potutu potoli numai promitendu dr. Karsten, ca la rigoróse nu va esaminá in viitoriu asiá de strictu. In estu anu inse netienendu-se elu de promisiunea sea, a reprobatu la esamine din 25 de candidati pre 20 numai din botanica, care resultatu a tulburatu intr'atátu pre elevii dela facultatea de medicina, încáto s'au dusu cu toti la decanulu dr. Braun, cerendu, cá dr. Karsten pre locu sa demisionede. Dupa mai multe negociari care nu avura unu resultatu satisfactoriu, elevii apucara pre dr. Karsten, care tocmai se aratase cu 2 comisari de politie si cu pedelulu facultatiei, acolo (Alte Gewehrfabrik) lu despartira de acesti din urma si-lu tratara cu betie, corteluri etc.

** Societatea politica din Iassi. Foile coalitiunei respandescu totu felulu de neadeveruri despre intrunirea politica, ce a fostu in cas'a lui Beisade Gr. Sturz'a, la Iassi, si mai cu séma spunu ca persónele cari au participatu la acést'a intrunire politica aru fi hotaritu restringerea libertatiloru prescise in constitutiune.

Iéta adevéru, iéta actulu ce s'a incheiatu in aceea intrunire, in care actu noi nu vedemu sa se fi luat vre-o hotarire in sensu de vre-o restrictiune óre-care libertatiloru nóstre constitutionali,

iéta ce cetimu in fói'a iassiane „Echoulu Muntiloru“

Partitulu luminatu si liberale, intrunitu in sediintia la locuint'a principelui Grigorie Sturz'a, au votatu urmatórea declaratiune de principie:

In faci'a grelei situatiuni, in care se afla tiér'a, subscrisii au convenitu a formá o societate politica, si ne obligámu pre onóre a conlucrá cu tóte midilócele legali la imbunatatirea si reformarea institutiuniloru nóstre pre calea constitutionale cu sustinerea tronului si a stabilitátei dinastiei, si cu mantinerea celoru patru libertáti fundamentali: Libertatea invetiamentului, a consciintiei, a presei si a intruniriloru. (Urmédia subsemnatele.)

(Omerupasi'a), a cáruí mórte ne-o anuntia diariile belgiane, s'a numitu Michaiu Lattas si s'a nascutu in anulu 1811—dupa altii in 1806—in Croati'a austriaca, si anumitu in Plaski, lánge Riume, unde tatalu seu fusese oficiaru intr'unu regimentu confinariu. Crescutu in scóla normala militara, unde si-a cástigatu o scrisóre frumósa, a intr'atu cá cadetu in regimentulu confinariu din Ogulinu, insa fiindu intrebuintiatu numai cá scriitoriu preste putienu si-a luat remasu bunu dela oficiulu seu, a mersu in Bosni'a, trecu la religiunea mahometana si si adoptá numele Omeru. Unu comerciantu mahometanu l'a luat la sine cá instructoru pentru copiii sei, si in a. 1833 lu tramise din preuna cu ei la Constantinopole. Aici tenerulu diligente intra cá caligrafu intr'o scóla militara, si preste putienu si sciú cástigá favórea veteranului Chosrew pasi'a, cu ajutoriulu cáruí'a devení apoi caligrafulu eredelui de tronu, viitorului sultanu Abdul Medgid. De aci inainte inaintá cu pasi repedi. Cá generalu supremu sugrumá in a. 1851 revolutiunea din Bosni'a, si in a. 1852 pre cea din Montenegro. Erumpendu la a. 1853 marele resbelu orientalu, Omeru fu numitu maresialu campestru si generalissimu preste tóte puterile armate ale Turciei, cu cari batú pre russi la Olteniti'a in 4 Noemvre si la Cetate in 6 Ianuariu 1854. Pre tempulu resbelului din Crimea, cându puterile apusene faceau sángerós'a campania, Omeru se tiené camu passivu, pána cându in fine, in 17 Februariu 1855, i succese si lui a respinge pre russi la Cupatoria, cu perderi enorme. In lun'a lui Octobree alu acelaia-si anu întreprinse o expeditiune in Asia mica. Dupa terminarea resbelului, Omeru fu numitu guvernatoru generalu in Bagdad si in anulu 1867 s'au adusu in Cándi'a, pentru a supprime revolutiunea de acolo.

** (Bibliografia.) Dilele aceste a aparatu de sub tipariu o interesanta brosiura, intitulata „Intregirea educatiunei, singur'a garantia pentru societate“ de I. P. Florentinu, profesoru de filosofia la liceulu centralu din Iassi. Pretiulu unu esemplariu este numai 33 bani. Se afla de vendiari la tóte librariile din Iassi.

** (Pentru economi.) Aflámu, ca in judetiele Vasluiu, Brail'a, Ismailu, Vlasca si Husi, dupa o plóia abundenta, ce a urmatu in dilele din urma, semanastorile státu de tótna cátu si de prima-véra sunt fórté frumóse. Agricultorii, mari si mici, desfasiora cea mai mare activitate in cultivarea pamántului.

** (Mórte din trasnitu.) Petre Cernatu din comun'a Stanesci, plas'a marginea, districtulu Vlasca, ducendu-se in diu'a de 3—4 curentu cá sa inapoiezé nisce hoi pre unu tempu ploiosu, din intemplantu cadiendu preste densulu trasnetulu, a si incetatu din viétia.

** (Insusirile femeiloru in diferite timpuri.) Femeile la popórele culte erau fiice religióse, mume si consórté nobile, ele transformau casele in templuri de morala, de curatienia si locuinte sacre; urmádu consortiloru si parintiloru, ele au mersu in sclavi'a Babiloneniloru. Fiic'a lui Estae a suferitu in linisce mórtea; nevinovat'a Susan'a iubiá virtutea mai multu decâtu insa-si viétia ei; Iudit'a nu s'a inspaimántatu a omori pre inimiculu Olofern, generalulu Babiloneniloru. Mam'a Macabeiloru privindu ingrozitórea ucidere a filoru ei, cari se luptau pentru libertatea patriei, mariá pre dumnedieulu ceriuriloru si alu pamántului; sáot'a scriptura ne arata multe virtuti despre Sar'a, Revec'a si Rutu. Ester imperetricea a mántuitu de perdere natiunea sea ce locniá in Persi'a. In betrán'a Grecia femeile petreceau in apartamentele lor numite Ghenecheum indeletnicindu-se fórté multu cu crescerea filoru si cu lu-

crari casnicé; imparatés'a Aret'a lórcea de dimineti'a si pána sér'a lána trebuitóre pentru porfira Aspasi'a cea frumósa de cele mai intiepte consiliá lui Pericles. Femeile spartaniloru domneau prin virtuti asupr'a consortiloru si se mándreau cu nascererea barbatiloru celoru mai viteji. O spartana binecurentandu pre fiulu ei care mergea la resbelu i-a disu: Sa te intorci séu invingatoriu séu sa te vedu mórte preste scurtu. Femeile cartaginesiloru si-au taiatu perulu facádu funii pentru corabiile ce se luptau in contra romaniloru, care incungurara Cartago, iéra in urma veliendu perirea patriei, s'au aruncatu in flacara care a mistuitu cetatea. La romani feciórele vestale, conservau in templu foculu celu sántitu ce erá simbolulu nevinovatiei. Veturi'a urmádu ordineloru mumei sele, in sángele seu a stinsu dorulu resbunarei lui Coriolanu, ce navalise cu inimicii asupr'a Romei; Lucreti'a dupa perderea onórei prin violenti'a lui Sest, a preferitu mórtea. Timpurile cele nóue nu suntu inca lipsite de femei virtuóse: Jan'a D'Arc a eliberatu Franci'a de sub jugulu Angliei; Elen'a mum'a lui Stefanu celu mare a scapatu Moldov'a de sub jugulu turciloru, in fine este cunoscuta inriurirea ce au femeile pána astadi asupr'a civilizatiunei. Dela Zenobi'a regin'a Palmirei pána la Elisabet'a Angliei si Ecaterin'a II a Russiei, istori'a universalá numera unu siru de domnitóre pline de fama si de potestate. Barbatulu este pre pamántu mai puternicu decâtu feme'a, inse din acést'a nu resulta, ca natur'a a datu unu dreptu, cá celu mai puternicu sa domine asupr'a celui mai slabu; puterea fára celelalte insusiri morale aduce sclavagiú, iéra armoni'a te formédia sociu. Caritatea este spiritulu femeiei, prin care ea devine puternica asupr'a biruitorului ei; ea'lu subjuga prin slabiciune si atncea i se pare ca este supusu, cându femeea mai multu dominédia asupr'a barbatului.

„Arm.“

** Viétia a omeneasca. Din 10 ómeni ce se nascu intr'o di, numai unulu ajunge la verst'a de 74 de ani; din 18 asemenea nascuti, numai unulu ajunge la verst'a de 80, si din 43, iéra-si numai unulu ajunge la 85 ani. Din 60 nascuti intr'o di, abia unulu ajunge la 88 ani, si unulu care are a se face betránu de 100 de ani trebuie sa védia inmortându-se 3500 persóne nascute totu intr'o di cu desulu, iéra inaintea celui ajunsu la 105 ani, au trebuitu sa móra 14.000. Din 25.000 numai unulu ajunge la 106, ani; din 50.000 numai unulu la 107, si dintre unu milionu de ómeni unulu la verst'a de 110 ani. Din 100.000 copii moru in anulu celu dintáiu alu viétiei loru 22—53.000; dupa acesti'a urméza 8—900 in alu doilea anu; 4—5000 in alu treilea; 2—3.000 in alu patrulea; 1500—2000 in alu cincilea si chiaru in alu siéselea aru cere inca 1000—1100 de jertfe, insa atunci numerulu 100.000 este scadiutu celu pucinu la 60.000.

** Se dice ca 3.000.000 de chinezi voru emigrá in Americ'a spre a colonisá locurile desierte, de pre nou continentu; fortie nóue pentru americanii liberali, bratie numeróse pentru agricultur'a si industria, cáci chinezii de si molatici in tiér'a loru, din caus'a climei si a reului nutrimentu, mai cu séma cu oreliu, fiindu mai bine nutriti in Americ'a, si respirádu o clima mai senatós'a, voru deveni robesti si se voru apucá de agricultur'a si industria. Deci óre jidanii vagabondi de pre la noi si alte lifte parasite nu urmédia esemplulu chineziloru, ducendu-se si ei in Palestin'a care le-a oferit'o Montefior?..

** (Stricóurile in Pest'a la ordinea dilei.) Abia se asiediá complotulu sodaliloru croitori, se asiediá, nadusitu de potere, prin arestári in masa — iéta Joi sér'a, in 10 Maiu, se adunara si conspirara sodalii pitari, si polit'i'a fu necesitata a desvoltá potere armata considerabile spre a innadusi miscarea; la acést'a ocazione unii dorobanti fusera vulnerati, asemenea calulu unuia, iéra dintre escedenti trei fusera arestati. Alarmulu tienú dela 7 pána dupa 9 óre, si conflusulu de loeratori intr'unu momentu se urcase cá la 10.000 de capete. Aceste suntu convulsini sociale, cari dovedescu ca corpulu statului nu este sanatosu!

Burs'a de Vien'a.

Din 5/17 Maiu 1871.

Metalicele 5%	59 30	Act. de creditu 280
Imprumut. nat. 5%	68 85	Argintulu 122 45
Actiile de banca 759		Galbinulu 5 91%